

Самойлов Вадим Павлович

студент юридичного факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Самойлов Вадим Павлович

студент юридического факультета

Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Samoilov Vadym

Student of Law Faculty of the

Taras Shevchenko National University of Kyiv

DOI: 10.25313/2520-2057-2018-9-3816

КВАЛІФІКАЦІЯ ЗАГИБЕЛІ ЛЮДИНИ ВНАСЛІДОК ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

КВАЛИФИКАЦИЯ ГИБЕЛИ ЧЕЛОВЕКА ВСЛЕДСТВИЕ ТЕРРОРИСТИЧЕСКОГО АКТА: ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ

CRIMINAL SPECIFICATION OF MAN'S DEATH THAT OCCURS AS A RESULT OF THE ACT OF TERROR: PROBLEM ISSUES

Анотація. У статті проаналізовано вдалість конструкції «загибель людини», наявної у ч. 3 ст. 258 КК, із точки зору законодавчої техніки, а також можливість при кримінально-правовій кваліфікації охоплення зазначеною конструкцією реальних наслідків у виді смерті однієї чи кількох людей у різних проявах (умисних або необережних) ставлення суб'єкта до таких наслідків. Сформульовано три основні підходи щодо вирішення проблеми кваліфікації гій суб'єкта, який внаслідок вчинення терористичного акту умисно заподіяв смерть людині, в тому числі і за наявності обтяжуючих обставин, передбачених пунктами ч. 2 ст. 115 КК. Сформульовано правила кваліфікації різних проявів умисного вбивства при терористичному акті із посиланням на позиції, висловлені у постановках Пленуму Верховного суду України.

Ключові слова: загибель людини, терористичний акт, юридична конструкція.

Анотация. В статье проанализировано корректность конструкции «гибель человека», которая сформулирована в ч. 3 ст. 258 Уголовного Кодекса Украины, с точки зрения законодательной техники, а также возможность при уголовно-правовой квалификации преступлений включить в содержание этой конструкции реальные последствия в виде гибели одного или нескольких человек при различных проявлениях форм вины относительно таких последствий. Сформулировано три подхода к решению проблемы квалификации действий субъекта, который впоследствии террористического акта умышленно причинил гибель человека, в том числе и когда такое причинение имеет признаки преступления, предусмотренного отдельными пунктами ч. 2 ст. 115 Уголовного Кодекса Украины. Сформулировано правила квалификации разных ситуаций умышленного причинения гибели человека вследствие террористического акта, аргументированные отдельными правовыми позициями Пленума Верховного суда Украины.

Ключевые слова: гибель человека, террористический акт, юридическая конструкция.

Summary. The article contains the analysis of legal construction «man's death» in art.258, para.3 of the Criminal Code of Ukraine. The analysis is focused on legislative technique. Also there is an attempt to answer the question if the mentioned construction includes real consequences. Besides research is aimed to suggest different answers which depend on the form of mens rea. There are three ways of solution of the criminal situation where person commits act of terrorism which becomes a reason of man's death (NB: person's attitude to the man's death is willful). Investigation suggests specification (qualification) rules of criminal situation that combines premeditated murder and act of terrorism. Positions of the plenary of the Supreme Court of Ukraine are taken into account.

Key words: man's death, act of terrorism, legal construction.

Постановка проблеми. Наразі у контексті боротьби України із терористичними злочинами та терористичними угрупованнями почастішали випадки вчинення відповідних терористичних посягань, внаслідок чого у судовій практиці України із новою силою з'являються вироки, які засуджують особу-терориста за спричинення смертей внаслідок здійснення терористичної діяльності. Така особливо обтяжуюча обставина як смерть потерпілого не отримала належної уваги у кримінально-правовій літературі, хоча саме її кваліфікація, на нашу думку, викликає найбільш актуальні питання у контексті співвідношення з іншими складами злочину (перш за все з умисним вбивством). Правозастосовна практика України щодо кваліфікації відповідної обставини не відзначається коректністю, що і обумовлює необхідність сформулювати основні підходи співвідношення складу злочину, передбаченого ч. 3 ст. 258 КК з іншими злочинними посяганнями на життя людини.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані із вчиненням терористичних посягань за законодавством України та законодавством пострадянських країн, останніми роками досліджуються такими українськими та зарубіжними вченими як А. О. Данилевський, А. Бриліантов, В. Бурковська, Ю. В. Гаврилін, Л. В. Смирнов, В. Антипенко, О. М. Костенко, В. П. Ємельянов, С. У. Дикаєв, І. Р. Міхеєв, С. М. Мохончук, Х. С. Сафаров, Л. В. Новікова, М. В. Семикін.

Постановка завдання. Завданням цього дослідження є запропонувати основні підходи та правила кримінально-правової кваліфікації ситуацій, пов'язаних із спричиненням смерті людині внаслідок вчинення терористичного акту.

Виклад основного матеріалу. Насамперед слід зазначити, що така юридична конструкція (у подальшому — конструкція) як «загибель людини» у контексті інших статей Особливої Частини Кримінального Кодексу України (у подальшому — ОЧ КК) видається вдалою із точки зору законодавчої техніки у контексті традиційно некоректних конструкцій «загибель людей» (останні наявні у багатьох статтях ОЧ КК, зокрема: ч. 3 ст. 110; ч. 2 ст. 194; ст. 196; ст. 236 тощо).

Є очевидним і не викликає питань те, що необережне спричинення смерті людині терористичним актом повністю охоплюється ч. 3 ст. 258 Кримінального Кодексу України (у подальшому — КК) і додатковою кваліфікацією за ч. 1 ст. 119 КК не потребує; інша річ, що на практиці вчинення терористичного акту із необережним заподіянням смерті людині не поширене. Оскільки основний склад злочину містить таку альтернативну ознаку як створення небезпеки життю людини, до якої суб'єкт має ставитися умисно, то за наявності такої небезпеки необережне спричинення смерті не видається можливим — заподіяння такої смерті бодай непрямым умислом

терориста все ж охоплюється. Із другого боку, за відсутності у діях терориста зазначеної ознаки основного складу злочину необережність щодо заподіяної смерті все ж не виключається. Наприклад, у випадку, коли суб'єкт вчинив вибух у певній станції метро у нічний час із метою залякування населення, припускаючи, що у цей час на станції нікого немає, втім вибух спричинив смерть сторожа.

У той же час постає питання щодо кваліфікації дій суб'єкта, який вчинив терористичний акт, внаслідок якого необережно заподіяно смерть кільком людям. Аналіз ознаки «загибель людини» (однієї) дає підстави для висновку, що смерть кількох людей не може бути охоплена такою ознакою, а тому потребує додаткової кваліфікації за ч. 2 ст. 119 КК. Тобто постає проблема: якщо загибель людей не може охопити загибель однієї людини (Верховний суд встановлює інше: див. зокрема абз. 3 п. 27 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26.04.2002 р. [1; 220]), так само і ознака загибель людини не повинна охоплювати заподіяння смерті хоча б двом особам.

Інше питання — щодо того, чи охоплюється умисне вбивство конструкцією ч. 3 ст. 258 КК. Кваліфікація дій терориста, який при вчиненні терористичного акту вчинив умисне вбивство людини, може відбуватися за такими підходами:

- 1) охоплення загибелі людини, до заподіяння якої умисне ставлення, ч. 3 ст. 258 КК;
- 2) кваліфікація дій того, хто спричинив таку загибель внаслідок терористичного акту, за сукупністю злочинів, передбачених ч. 3 ст. 258 та ч. 1 чи відповідними пунктами ч. 2 ст. 115 КК;
- 3) кваліфікація дій терориста у зазначеному випадку за відповідною частиною статті 258 (без інкримінування ознаки «загибель людини») та ч. 1 чи відповідними пунктами ч. 2 ст. 115 КК.

Проаналізуємо зазначені підходи.

Кваліфікація зазначеної ситуації лише за ч. 3 ст. 258 КК є домінуючою у правозастосовній практиці України. Санкція ч. 3 ст. 258 КК становить позбавлення волі від 10 до 15 років або довічне позбавлення волі. При цьому доцільно припустити, що встановивши санкцію у виді довічного позбавлення волі законодавець «натякає» на умисний характер злочину, передбаченого ч. 3 ст. 258, а тому додатковою кваліфікацією дій суб'єкта за статтею, що передбачає відповідальність за умисне вбивство, не вимагається.

Щодо другого підходу, який по суті суперечить першому і заперечує охоплення кваліфікуючою ознакою «загибель людини» умисного вбивства людини, можна навести такі аргументи, які доводять його коректність.

По-перше, в ОЧ КК наявні й інші подібні конструкції «діяння ..., що спричинило загибель людей (людини)». Подібні конструкції у правозастосовній практиці України за необережного ставлення до смерті кваліфікуються лише із посиланням на від-

повідну частину статті, яка передбачає зазначену конструкцію (наприклад, ч. 2 ст. 194 КК). Щодо умисного ставлення до смерті при вчиненні відповідного діяння наявний орієнтир у абз. 3 п. 7 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07.02.2003 р. (надалі — ППВСУ № 2): «дії особи, яка умисно вчинила злочин, передбачений ст. 147 КК і умисно вбила заручника, мають кваліфікуватися за ч. 2 цієї статті за ознакою спричинення тяжких наслідків і за п. 3 ч. 2 ст. 115 КК [2; 246]». По суті конструкція «захоплення особи як заручника ..., що спричинило тяжкі наслідки» аналогічна конструкції «терористичний акт ..., що призвів до загибелі людини», а тому наявні підстави застосовувати відповідне положення ППВСУ № 2 за аналогією.

По-друге, санкція ч. 3 ст. 258 КК є ідентичною санкції ч. 2 ст. 115 КК; за умисного ставлення до спричинення смерті при вчиненні терористичного акту вбачаються ознаки конкуренції частини і цілого, правило кваліфікації якої за тотожності санкцій відповідних норм рекомендує кваліфікувати відповідні дії за сукупністю злочинів.

По-третє, абз. 5 п. 17 ППВСУ № 2 [2; 252] встановлює, що «під раніше вчиненим умисним вбивством розуміються ... убивства, відповідальність за які передбачена іншими статтями КК (статті 112; 348; 379; 400; ч. 4 ст. 404, ст. 443 КК 2001 р. чи відповідні статті КК 1960 р.)». По суті це положення ППВСУ можна тлумачити як таке, яке встановлює перелік статей ОЧ КК, в яких наявне заподіяння смерті із умисною формою вини (із позицій Верховного суду України), а тому й формують повторність щодо статті 115 КК. Зазначимо, що ч. 3 ст. 258 КК у зазначеному положенні відсутня, а тому наявні підстави вважати, що ВСУ не розглядає ч. 3 ст. 258 КК як таку, що охоплює умисне ставлення до смерті.

Однак такий орієнтир не можна вважати повністю ґрунтовним, як і аргумент у цілому, адже зазначене положення ППВСУ № 2 небезпідставно критикується вченими як таке, що не передбачає всіх різновидів умисних вбивств, передбачених Особливою частиною Кримінального Кодексу України (надалі — ОЧ КК). Зокрема Л. П. Брич, яка проаналізувала зазначене положення ППВСУ, відзначає, що наявний у ньому перелік не охоплює всіх складів злочинів, суб'єктивна сторона яких характеризується умисним ставленням до смерті людини. До статей, в яких також наявне умисне ставлення до заподіяння смерті, але які не зазначені пленумом, цей автор також відносить ч. 3 ст. 258; ч. 2 ст. 439; ст. 442; ч. 2 ст. 438 КК [3; 183]. Справді, абз. 5 п. 17 цілком необґрунтовано з огляду на зазначене не вміщує ч. 1 ст. 442 та ч. 2 ст. 438 КК, однак щодо ч. 2 ст. 439 та ч. 3 ст. 258 КК однозначних нормативних підстав стверджувати про охоплення умисного заподіяння смерті в межах цих складів злочину немає.

Втім все ж другий підхід у контексті аналогічних конструкцій в інших нормах ОЧ КК, які містять

подібні конструкції, та вищенаведених аргументів видається обґрунтованим.

Третій підхід є ідентичним другому, однак відрізняється тим, що наслідок «загибель людини» у межах ст. 258 КК не інкримінується, у результаті чого усувається подвійне інкримінування смерті. Такий підхід видається більш коректним порівняно із другим. Як аргументи у його підтримку можна застосувати всі вищезазначені аргументи щодо другого підходу. Окрім цього, абзаци 5–6 п. 13 Постанови Пленуму Верховного Суду України № 4 від 26.04.2002 р. є орієнтиром, який може підлягати застосуванню за аналогією до ст. 258 КК, адже містять роз'яснення щодо подібної конструкції у ст. 314 КК («незаконне ведення ..., внаслідок якого настала смерть потерпілого», що видається ідентичним конструкції «терористичний акт ..., що спричинив смерть людини»). Зазначене положення роз'яснює, що для кваліфікації дій винного за ч. 3 ст. 314 КК дії винного мають характеризуватися прямим умислом щодо насильницького введення в організм людини наркотичних засобів чи речовин і необережністю щодо настання смерті [4; 229]. Шляхом системного тлумачення зазначених абзацив можна зробити висновок, що ознака «смерть потерпілого» за наявності умисного ставлення до неї, не інкримінується у межах ч. 3 ст. 314 КК, а відображається шляхом кваліфікації дій суб'єкта додатково за ч. 1 чи відповідними пунктами ч. 2 ст. 115 КК. На нашу думку, для забезпечення єдності судової практики України кваліфікація ч. 3 ст. 258 КК повинна відбуватися за тими ж самими правилами, які встановлені у зазначених положеннях ППВСУ щодо ч. 3 ст. 314 КК.

На нашу думку, кожен із зазначених підходів не може вважатися однозначним, оскільки містить певні недоліки.

Зокрема щодо першого підходу (саме такий підхід щодо терористичного акту, що спричинив смерть людини, до якої суб'єкт ставиться умисно, підтримує судова практика України) може бути поставлено таке питання: як у такому випадку кваліфікувати дії терориста, який внаслідок терористичного акту умисно заподіяв смерть кільком людям?

У даному контексті слід навести такий судовий вирок [5]: ОСОБА_16 за попередньою змовою групою осіб із обвинуваченим ОСОБОЮ_2 та іншими невстановленими судом особами, діючи відповідно до розробленого плану із метою виконання терористичного акту, під час здійснення автомобілем маневру на перехресті привели одночасно у дію 2 міни, в результаті чого було уражено автомобіль та осіб, які перебували у ньому. Із метою повного знищення автомобіля та осіб, які перебували у ньому, співучасниками було здійснено 2 постріли із РПГ у ліву частину автомобіля за напрямком руху, чим було його знищено. Внаслідок зазначених дій двоє осіб загинуло, двома отримано тяжкі тілесні ушкодження; двома — легкі тілесні ушкодження, а також

знищено автомобіль, що призвело до заподіяння значної матеріальної шкоди.

Відповідні дії Особи_2 кваліфіковано за ч. 1 ст. 258³; ч. 3 ст. 258 КК. У даному контексті наголошуємо на тому, що достатніх підстав (насамперед нормативних) охопити ч. 3 ст. 258 КК наслідок у виді заподіяння смерті 2 особам немає.

У даному разі проблема щодо першого підходу може бути навіть більш широкою: як у випадку охоплення умисного вбивства людини ч. 3 ст. 258 КК відобразити інші обтяжуючі обставини умисного вбивства, які закріплено у пунктах ч. 2 ст. 115 КК (доречно зазначити, що по суті вищезазначена проблема щодо кваліфікації умисного вбивства двох осіб також зводиться до щойно зазначеного питання, адже таке вбивство передбачене п. 1 ч. 2 ст. 115 КК)? У зазначеному контексті абз. 5 п. 12 ППВСУ № 2 встановлює [2; 249], що якщо умисні вбивства, передбачені статтями 112, 348, 379, 400, ч. 4 ст. 404, ст. 443 КК (акцентуємо увагу на тому, що зазначений перелік спеціальних статей збігається із переліком, наведеним в абз. 5 п. 17 ППВСУ № 2) вчинені за інших обтяжуючих обставин, передбачених ч. 2 ст. 115 КК, дії винної особи також кваліфікуються за відповідними пунктами цієї статті. З одного боку звертаємо увагу, що знову ж таки ч. 3 ст. 258 КК у зазначеному ППВСУ переліком немає, однак із другого боку логіку цього положення можна і тлумачити і у такий спосіб: спеціальні склади умисних вбивств, передбачені в інших нормах ОЧ КК, вступають у конкуренцію кримінально-правових норм (зокрема конкуренцію загальної і спеціальної норми) із ч. 2 ст. 115 КК не у цілому, але лише в аспекті окремого пункту ч. 2 цієї статті (у даному разі, оскільки у зазначених статтях йдеться про умисне вбивство спеціальних потерпілих, — конкурує лише п. 8 ч. 2 ст. 115 КК). Інші пункти у таку конкуренцію не вступають, а тому технічно завжди підлягають кваліфікації за сукупністю злочинів.

Тому у даному контексті постає подальше питання: із якими пунктами ч. 2 ст. 115 КК може конкурувати склад ч. 3 ст. 258 КК? На нашу думку, єдиним пунктом, із яким у даному контексті можуть вбачатися ознаки конкуренції загальної і спеціальної норми, є п. 5 ч. 2 ст. 115 КК. Оскільки об'єктивна сторона самого терористичного акту (щоправда знову ж таки серед альтернативних діянь) містить вчинення вибуху, підпалу, інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини, а такі дії за певних умов можуть вважатися способом, небезпечним для життя багатьох осіб, то інкримінування п. 5 ч. 2 ст. 115 КК за таких умов не вбачається як необхідне (однак слід звернути увагу: самі по собі вибухи та підпали не є індикатором способу, небезпечного для життя кількох осіб). Умисне вбивство за наявності інших обтяжуючих обставин, вчинене внаслідок терористичного акту, повинно, на нашу думку, підлягати окремій кваліфікації за відповідними пунктами ч. 2 ст. 115 КК.

Звідси випливає й інший висновок: якщо умисне вбивство під час терористичного акту вчинене без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин (таке, що передбачене ч. 1 ст. 115 КК) — окремій кваліфікації таке вбивство не повинно підлягати: воно охоплюється складом ч. 3 ст. 258 КК.

Найбільш складною у зазначеному контексті видається проблема кваліфікації дій особи, яка вчинила терористичний акт, спрямований на позбавлення життя певних спеціальних потерпілих, передбачених статтями ОЧ КК, які зазначені у абз. 5 п. 12 ППВСУ № 2.

Перед тим як безпосередньо перейти до аналізу цієї проблеми акцентуємо увагу на тому, що конструкції незакінченого злочину не поширюється на ч. 3 ст. 258 КК. Такий висновок ґрунтується на формулюванні ч. 3 ст. 258 КК: «дії ..., що призвели...». Акцентуємо увагу на тому, що дієслово «призвели» доконаного виду і не характеризує саме діяння (воно стосується наслідків такого діяння), а тому повинно передбачати настання реального наслідку — смерті особи.

Із другого боку, статтям, які передбачають відповідальність за вбивство спеціальних потерпілих, притаманна конструкція «посягання», яка передбачає відповідальність за замах як за закінчений злочин (наприклад, ст. 379 КК).

Тому, на нашу думку, кваліфікація дій особи, яка вчинила терористичний акт, спрямований, наприклад, на заподіяння смерті судді, якщо така смерть реально не настала, відбувається за ч. 1 або 2 (за наявності відповідних кваліфікуючих ознак) ст. 258 КК з обов'язковим інкримінуванням ознаки «створення небезпеки для життя» та ст. 379 КК. Кваліфікація таких же дій за наявності інших кваліфікуючих обставин, передбачених пунктами ч. 2 ст. 115 КК відбувається також із посиланням на ч. 2 або 3 ст. 15 та відповідні пункти ч. 2 ст. 115 КК.

Якщо така смерть реально настала — кваліфікація дій особи відбувається за ч. 3 ст. 258; ст. 379 КК, а за наявності й інших обтяжуючих обставин, передбачених пунктами ч. 2 ст. 115 КК, — також із посиланням на відповідні пункти ст. 115 КК.

Вищезазначений підхід, на нашу думку, найбільш повно узгоджується з орієнтирами щодо кваліфікації умисного вбивства, передбаченими у ППВСУ № 2.

Отже, склад ч. 3 ст. 258 КК не повинен охоплювати обтяжуючі обставини, передбачені пунктами ч. 2 ст. 115 КК, окрім обставини, передбаченої п. 5 ч. 2 ст. 115 КК, яка за певних умов може бути охоплена складом ч. 3 ст. 258 КК.

Такий підхід можна продемонструвати і на прикладі вироку [6]: ОСОБА_18 припаркував автомобіль неподалік вокзалу близько 2 години ночі. Автомобіль був попередньо обладнаний вибуховим пристроєм, детонатор якого суб'єкт під'єднав до акумулятора та, використовуючи годинник як таймер, здійснив відстрочення вибуху на 12 годин. Внаслідок вибуху 6 осіб поранено, а одна особа загинула.

Дії ОСОБИ_18 у зазначеному випадку кваліфіковано за ч. 2 ст. 27, ч. 3 ст. 258 КК. У зазначеному випадку наявна лише така кваліфікуюча ознака, передбачена п. 5 ч. 2 ст. 115 КК, однак така ознака додатково не кваліфікована суб'єкту.

Щодо другого підходу, який передбачає кваліфікацію умисного вбивства за ч. 3 ст. 258 КК та ч. 1 чи відповідними пунктами ч. 2 ст. 115 КК, найбільш недоречним видається подвійне інкримінування умисного вбивства при тому, що фактично вчинене лише одне вбивство.

Третій підхід видається нам найбільш доцільним, адже саме правозастосовний орієнтир щодо нього, наведений у абз. 5–6 п. 13 ППВСУ щодо аналогічної конструкції у ч. 3 ст. 314 КК обґрунтовує необхідність відображення обтяжуючих обставин, передбачених пунктами ч. 2 ст. 115 КК.

Висновки. Отже, відповідно до вищезазначених аргументів та зауважень, на нашу думку, кваліфікація загибелі людини внаслідок вчинення терористичного акту повинна відбуватися за такими правилами:

- 1) необережне заподіяння смерті одній людині повністю охоплюється ч. 3 ст. 258 КК та додаткової кваліфікації за ч. 1 ст. 119 КК не потребує;
- 2) необережне заподіяння смерті двом та більше людей підлягає кваліфікації за сукупністю злочинів, передбачених ч. 3 ст. 258; ч. 2 ст. 119 КК.
- 3) вчинення умисного вбивства без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин (передбаченого ч. 1 ст. 115 КК) може бути охоплене ч. 3 ст. 258 КК;
- 4) за наявності кваліфікуючих обставин, передбачених пунктами ч. 2 ст. 115 КК, кваліфікація повинна відбуватися за сукупністю злочинів, передбачених ч. 3 ст. 258 (чи іншими частинами

ст. 258 КК без відображення спричинення смерті людини, передбаченого у ч. 3 ст. 258 КК — відповідно до третього підходу, наведеного у статті) та за відповідними пунктами ч. 2 ст. 115 КК; за певних обставин умисне вбивство, передбачене п. 5 ч. 2 ст. 115 КК може бути охоплене ч. 3 ст. 258 КК;

- 5) конструкції незакінченого злочину (готування або замаху) не повинні поширюватися на склад злочину, передбачений ч. 3 ст. 258 КК; він інкримінується особі лише за наявності реального наслідку у виді смерті особи;
- 6) умисне вбивство при терористичному акті спеціального потерпілого повинно кваліфікуватися за ч. 3 ст. 258 та статтями ОЧ КК, які передбачають відповідальність за посягання на життя спеціального потерпілого, за відсутності інших кваліфікуючих ознак, передбачених пунктами ч. 2 ст. 115 КК; за наявності таких кваліфікуючих ознак також необхідним є посилання на відповідні пункти ч. 2 ст. 115 КК;
- 7) вчинення терористичного акту, спрямованого на заподіяння смерті спеціальному потерпілому, якщо така смерть реально не настала, підлягає кваліфікації з урахуванням положень щодо конструкцій незакінченого злочину за ч. 1 або ч. 2 ст. 258 та статтею, яка передбачає відповідальність за заподіяння смерті спеціальному потерпілому. Якщо ж наявні також і інші обтяжуючі обставини, передбачені пунктами ч. 2 ст. 115 КК, також необхідним є посилання у формулі кваліфікації на ч. 2 (3) ст. 15 та зазначені пункти ч. 2 ст. 115 КК.

У цілому ж такі підходи не можуть вважатися вичерпними і, на нашу думку, наявна необхідність подальших досліджень зазначеної проблеми.

Література

1. Про судову практику у справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами / Постанова Пленуму Верховного Суду України № 3 від 26.04.2002 р. // Постанови пленумів Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях: (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. — К.: ПАЛИВОДА А.В., 2017. — 872 с.
2. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи / Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07.02.2003 р. // Постанови пленумів Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях: (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. — К.: ПАЛИВОДА А.В., 2017. — 872 с.
3. Брич Л. П. Розмежування складів злочинів, спільною ознакою яких є суспільно небезпечні наслідки у вигляді смерті людини / Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип. 46. — 2008 — с. 178–192.
4. Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів / Постанова Пленуму Верховного Суду України № 4 від 26.04.2002 р. // Постанови пленумів Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів України в кримінальних та адміністративних провадженнях: (ОФІЦ. ТЕКСТ) / Упоряд. С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. — К.: ПАЛИВОДА А.В., 2017. — 872 с.
5. Вирок Лисичанського міського суду Луганської області від 23 серпня 2017 року у справі № 419/2180/17 [Електронний ресурс] / Єдиний державний реєстр судових рішень — URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68815157>.

6. Вирок Генічеського районного суду Херсонської області від 31 січня 2018 року у справі № 653/3367/16-к [Електронний ресурс] / Єдиний державний реєстр судових рішень — URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72237644>.

References

1. Pro sudovu praktiku u spravah pro vikradennya ta inshe nezakonne povodzhennya zi zbroeyu, boyovimi pripasami, vibuhovimi rechovinami, vibuhovimi pristroyami chi radioaktivnimi materialami // Postanova Plenumu Verhovnogo Sudu Ukrayini № 3 vid 26.04.2002 r. // Postanovi plenumiv Verhovnogo Sudu Ukrayini ta vischih spetsializovanih sudiv Ukrayini v kriminalnih ta administrativnih provadzhennyah: (OFITS. TEKST)./ Uporyad. S. A. Kuzmin, M. S. Kucherenko. — K.: PALIVODA A.V., 2017. — 872 s.
2. Pro sudovu praktiku v spravah pro zlochiny proti zhittya ta zdorov'ya osobi // Postanova Plenumu Verhovnogo Sudu Ukrayini № 2 vid 07.02.2003 r. // Postanovi plenumiv Verhovnogo Sudu Ukrayini ta vischih spetsializovanih sudiv Ukrayini v kriminalnih ta administrativnih provadzhennyah: (OFITS. TEKST)./ Uporyad. S. A. Kuzmin, M. S. Kucherenko. — K.: PALIVODA A.V., 2017. — 872 s.
3. Brich L. P. Rozmezhuвання складів злочинів, спільної ознакою яких є суспільно небезпечні наслідки у вигляді смерті людини // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Вип.46. — 2008 — с. 178–192.
4. Pro sudovu praktiku u spravah pro zlochiny u sferi obigu narkotichnih zasobiv, psihotropnih rechovin, yih analogiv abo prekursoriv // Postanova Plenumu Verhovnogo Sudu Ukrayini № 4 vid 26.04.2002 r. // Postanovi plenumiv Verhovnogo Sudu Ukrayini ta vischih spetsializovanih sudiv Ukrayini v kriminalnih ta administrativnih provadzhennyah: (OFITS. TEKST)./ Uporyad. S. A. Kuzmin, M. S. Kucherenko. — K.: PALIVODA A.V., 2017. — 872 s.
5. Virok Lisichanskogo miskogo sudu Luganskoyi oblasti vid 23 serpnya 2017 roku u spravi № 419/2180/17 [elektronniy resurs] // Ediniy derzhavniy reestr sudovih rishen — URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68815157>.
6. Virok Genicheskogo rayonnogo sudu Hersonskoyi oblasti vid 31 sichnya 2018 roku u spravi № 653/3367/16-k [elektronniy resurs] // Ediniy derzhavniy reestr sudovih rishen — URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72237644>.